

ČAJ

Pro chvíle pohody

SRPEN 2010

Časopis Autorů Jičínska

KRÁSKA

Propula Jičínskou branou
hrdou přídí
víří jarní vzduch
na kapitánském můstku
opilý Amor
plete si kormidlo
s ruletou
Hluboko pod čarou ponoru
temné ostruhy skal
sirény očí
lákají na mělčiny
a vůkol samí trosečníci

Petr Veselý

47

Vážený čtenáři,

dnešním hostem je účastnice 3.Jičínského poetického jara Hana Cermonová z Děčína, která právě v době konání jičínského setkání vydala v nakladatelství ComputerPress svoji novou knížku se zajímavým názvem „Nebo to tady podpálím ...“.

Knížku ilustroval její manžel Jiří a ke knížce namluvila ještě CD. V dnešním ČAJi vám předkládá několik povídek jako ochutnávku.

V minulém ČAJi jsem představil krátce tvorbu bývalých členů a tentokrát došlo na básnickou tvorbu současných členů, kterou předesílá Petr Veselý svojí básní „Kráska“ na titulní stránce srpnového ČAJe!

DOBŘE POČTENÍ přeje

Váš Václav Franc

OBSAH ČÍSLA:

Hana CERMONOVÁ
– Povídky (3 - 12)

**Básnická tvorba současných
členů LiSu (13-16)**

HOST ČAJE:

Hana Cermonová se narodila 7.2.1963 v Litomyšli. Vystudovala gymnázium a vysokou školu, obor český jazyk - literatura a společenské vědy. Během svého života pracovala jako dělnice a mistrová v továrně

na skelná vlákna, krátce byla dámskou krejčovou a doručovatelkou. Od roku 1989 učí na střední průmyslové škole v Děčíně. V tomto městě žije s třemi dospělými dětmi a se svým manželem. V roce 2004 spolu s ním vydala knihu povídek o desetiletém vandrování party kamarádek, „KVOK aneb Šokující příběhy šlapajících manželek“. Byl to začátek jejich manželské profesní spolupráce, následně tři roky přispívali do humoristického měsíčníku, kde měli vlastní rubriku.

ČAJ pro chvíle pohody

č.47 , srpen 2010, ročník IX
Vydáno 20. května 2010 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájků
1724, 509 01 Nová Paka
Grafická úprava titulní strany
Jozef dŘevník Borovský
Interní tiskovina LISu

**TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU
ÚPRAVOU!**

Když přiletí ufovi

Sobotní večer. Lehce podzimní počasí s sebou přes den přineslo jeden z posledních slunečních dnů. Ale už od odpoledne se nebe začalo podivně zatahovat a vítr zesílil. Slunce se nakonec utopilo v krvavé lázni a ještě dlouho po tom měla obloha na západě zvláštní přízračný odstín. To všechno bylo z našeho balkónu vidět dobře a já se od toho výjevu nemohla utrhnout. Zvráceně mě to přitahovalo. A jak jsem tak postávala, padla na mě taková divná nálada, až se mi na zátylku zjezily všechny chlupy. Připomnělo mi to Zemanův film *Na kometě*. Tam to zhruba takhle vypadalo chvíli před tím, než se Země srazila s cizí planetou...

S takhle bujarou náladou jsem se nakonec odplížila zpátky do bytu a zapojila se do toho cirkusu, kterému se říká rodina. Psal se rok 1993 a té naší nejmenší byly dva roky. Než se všichni nakrmili a umyli, měla jsem v hlavě včelín a nepřála si nic jiného, jen aby všichni najednou dostali spavou nemoc a neprobrali se aspoň tejdén. Včetně mě.

„No vidíte to?! Tamhle jako nad lesem! Nahoře! A jako by se to vopíralo vo mraky!!“ I přes dětské žvatláni jsme zvenku zaslechli vzrušené hlasy.

Tázavě jsme se na sebe s Jirkou podívali.

„Paní Nováková! Slyšíte! Paní Nováková! Nechte toho psa a pojd'te sem k nám nahoru! To jste ještě neviděla...“ Hlas sousedky pod námi se bezmocně lámal v údivu a nepřeslechnutelném zděšení.

To už jsme se i my opatrně přišourali na balkon a děti v patách za námi.

Všechny partaje byly venku. Rozčileně na sebe pokřikovaly a bylo to poprvé, co jsem viděla všechny naše sousedy, a tak u dobré poloviny z nich bych hádala, že s nima nesousedíme vůbec.

„Teď jsem volala sestře,“ informovala všechny spolunájemnice od nás vlevo nahoře. „Bydlí v Písku. Taky už to tam viděli!“ Pokyvovala hlavou a nervózně potáhla z cigarety. Hlavy, které se k ní ze všech stran vystrčily ze svých jinak zakutaných postsocialistických bytových jednotek, se poslušně natočily za hlasem a trošku víc vykulily oči.

„Vopakovalo se to tam minulej tejdén dycky v lichý dny!“ Znovu mocně potáhla a zase pokývala. „Takže pondělí, středa a pátek. A *nikdo* si to tam taky nedokáže vysvětlit...“ zakončila mysticky. Na chvíli jako by tím sdělením všechny uzemnila. Hlavně tím *nikdo*...

My jsme taky zírali. Děti se zkušeně zavěsily na zábradlí a společně jsme nechápavě sledovali nevidaný úkaz na obloze.

Nutno předeslat, že to bylo jen pár měsíců od doby, kdy se najednou spousta věcí změnila. A nejenom ve vládě. Vedle neoddiskutovatelného materialismu, ve kterém jsme hezky ideově od dětství zráli, sem plíživě prosakovaly skutečnosti naprosto neslýchané. Najednou nebylo tak úplně jasné, jestli je tím zásadním mravním kodexem profil internacionálního komunisty! Našlo se spousta těch, kteří si vyvzpomněli, že jejich babička chodila do kostela a že jsou vlastně pravděpodobně pokřtěni! Že zřejmě tíhnou ke katolicismu a že od té doby, co rázně vystoupili ze strany, vnitřně cítí svoji sounáležitost s Bohem. Jak logické...

Ale copak to! Jednou se ke mně ve společnosti přitočil člověk a s plachým úsměvem mi sdělil, že moje aura je červená. Což mě v první chvíli zarazilo a měla jsem tendenci si ji jít přemáchnout, ale když dodal, že to nicméně vypadá, že nemám v pořádku játra, uklidnila jsem se. Je to profesionál. To sedí. Protože jestli jsem si něco za totáče zkazila, byly to jediné játra.

Ale ani to není všechno. Pokud dřív mohly nad jihočeskou krajinou přeletět tak maximálně letouny spřátelených vojsk a ve velmi krizovém případě pak už jedině západní narušitelé, teď se tam děly neuvěřitelné věci! Nevysvětlitelné! Nemožné! UFOidní! Jak ostatně říkala i ta paní z Písku...

Podívali jsme se s Jirkou na sebe. Hledala jsem u něho zbytky zdravého rozumu v celém tom bláznivém paneláku. Ale moudrý jsme z toho fakt nebyli...

Nad lesem se v soustředných kruzích pohybovaly kužely světla, které vždycky v přesně se opakujících intervalech protančily oblohou a zapadly za obzor, aby se za chvíli zase objevily. Nízká oblačnost pro ně byla efektním promítacím plátnem a fialový nádech po rudém západu slunce vypadal vážně děsivě. Jako by si nás těmi světelnými tykadly chystali... Oni... Ti, co se o nich už může mluvit...

Mimozemšťani.

„No konečně!“ vřískla ta pod námi, až jsem nadskočila. „Kde jste byla, paní Nováková?! Od sebe nemůžete přece nic vidět!“ a úslužně cpala tu chuděru z přízemí pěkně dopředu, aby si taky trochu nakopla adrenalin. Na to, že jí bylo k sedmdesáti, mi to nepřišlo moc fér.

Za všech stran se ozýval hukot jako v úle. Děti nakonec rozklepala zima a pod tlakem emočně vypjatých hovorů, které na nás dorážely ze všech stran, začaly natahovat.

„Spát!“ zavelela jsem. A ani jsem to nemusela opakovat. Docela s úlevou zalezly do postýlek a zpod peřinek jim do tmy zářila vykulená bělma.

Balkónové shromáždění trvalo dlouho do noci. Bylo řečeno mnohé a vysvětleno nevysvětlitelné. Hypotézy padaly ze všech stran. Hlavinky se otáčely za dominantními hlasy spoluobčanů, jako by byly na šňůrkách a ovládané kdesi nahoře. Ale nakonec jsme se někdy po půlnoci zmateně rozcházeli. Zatáhli jsme záclony. Utěsnili okna. Dobře pozamykali. A čekali. Na setkání třetího druhu...

Ten večer na druhém konci města otevřeli diskotéku. A jako reklamní poutač nainstalovali novou západáckou laserovou show...

Jak nedůstojné! Jak potupné! A jak charakteristické... Pro nás, pro tu dobu, pro náš zmatek. Kužely světla, které kroužily po obloze a *nikdo* si je nedokázal vysvětlit, se přes jedinou noc staly tak trapným námětem k hovoru, že jsem od té doby řadu sousedů už zase neviděla.

A ufoní? Choděj na tu diskotéku. Pravidelně je potkávám v sobotu večer v autobuse... Mají okované boty, v uších ovládací kovové čipy, mandlové lebky, kolem pasu navigační pásy a nezemský výraz v očích.

Jsou mezi námi...

Když je mejdan jako víno

O Olině už řeč byla. Tak by ještě stálo za zmínku, že jak byla akurátní na to, co má na sobě, stejně až snobsky dbala i o to, co měla kolem sebe. Žila na vesnici, kde si vyhovodařila dost peněz na nový dům, auto, zahradu, urostlého manžela a dvě děti. Na počátku devadesátých let působili zazobaně a šťastně.

Blížil se Silvestr a tentokrát jsme to byli my, kdo s pár přáteli na oplátku přijel za nimi na oslavu. Čekali jsme mejdan jako víno, Olina se u nás uměla vždycky neskutečně odvázat! Ale místo toho nás uvítala pečlivě vycíděná novostavba a v obýváku pár chlebičků s lahví vína. Jejich perfektní interiér působil jako zrovna stažený z nábytkářské výstavy. Ostatně i nálada byla taková neuvěřitelně ukázková...

Na leštěné desce stolu, ve které se odrážely kontury našich tváří, bylo s matematickou přesností rozestaveno několik čtverců prostírání. Ty se neomylně přesouvaly za jakýmkoli

kouskem nádobí, které jsme vzali do ruky. Ve chvíli, kdy jsem uchopila skleničku a natočila se ke svému společníkovi bokem, Olina už chytla ten cajk a snažila se odhadnout, kam ji položím tentokrát. Byla neuvěřitelná! Kam se poděla ta nonšalantní dáma, která si bez mrknutí zapálila u nás v dětském pokoji cigáro a při tom camrala víno po ubruse?! Pod nožkami jejích křesel byly nainstalovány speciální tuhé výstřižky, aby se nedělaly otisky na koberci, a každý host měl tím pádem vykolíkované území, které byl donucen respektovat! Když se to schrulo všechno najednou, nepředstavitelně mě to dráždilo a vzpomínka, ve které reagovala roztomilým cvrlikavým smíchem na flek, který vykouzila temným červeným vínem na našem novém běžovém koberci, mi zvedala cholesterol...

Po pár hodinách, které jsme strávili v sevřeném šiku postrkovaných nádob a neměnných pozic nábytku, jsem se jala bolestně nudit. Olina se čas od času navíc zvedla a přejela utěrkou skleněnou výplň spojovacích dveří. Pak přestříkala a přešetřila komiky v televizi a po nás přísně střelila pohledem.

A když jsem dostala kárné napomenutí, jelikož jsem se po návratu z WC netrefila na ty vystříhaný záplaty, začal se ve mně budit rebel!

Teda buď rebel, anebo si půjdu lehnout, usoudila jsem... O půlnoci se hostitelé sebrali a ve svých nových svetrech, které dostali od tchýně pod stromeček, vyrazili s flaškou za příbuznými. Jen se za nimi zavřely dveře, začala jsem pobouřeně šoupat křesílkem po pokoji a přehazovat na stole skleničky, ale za chvíli mě to přestalo bavit. Na obrazovce se střídaly záběry různých ras, které si do nového roku vzájemně přály všechno nejlepší, a my jen v polospánku čekali, až se Olina s mužem vrátí a půjdeme si konečně lehnout. Mejdán jako víno!

Dnes si už jen mlhavě vzpomínám, jak se pak všechno seběhlo. A vlastně vůbec nechápu, jak se mohlo stát, že jsme hodinu nato seděli všichni oblečení v napuštěné vaně a popíjeli šampáňo!

Někde na počátku byl zřejmě ten vzdor a ta chuť jim to tam zmalovat jako vagón na odstavň koleji v metru! Přesprejovat jim ty šiky umělých kytek a rozpatlat vlašák po obrazovce! Zmuchtat potah na gauči a polštáře naházet do rohů! Přestřkat křesla a naklepat jim popel na koberec! Propálit záclonu!

Zkrátka když se za hodinu vrátili, v ruce prázdnou láhev od vína, my jsme zrovna tu naši spořádaně dopíjeli. Na první pohled byla na nich patrná změna. Olina se zřejmě pohádala s tchýní, takže měla skvělou náladu. Najednou se jako mávnutím proutku přestala zhlížet v nablýskaných plochách nábytku a sama položila flašku rovnou na stůl a rozmařile se tvářila, že nevidí mokvající kolečko.

V očích jí jiskřilo a měla rozevlátý účes. A když laškovně prohlásila, že se jde koupat, a mého muže požádala, aby jí umyl záda, přišlo mi docela taktické, abych u toho nechyběla. Tehdy i její manžel projevil názor, že by nebylo pohostinné, kdyby nešel s námi a neumyl záda mně. A Iva s Karlem rozhodně nechtěli zůstat na suchu. A protože jsme neměli plavky, nebo proč vlastně, zalezli jsme si do vany v tom, co měl každý na sobě...

A Silvestr se rozjel! Konečně bylo veselo a družno a příjemno! Uvolněně jsme po sobě cákali a ze stěn, z těch nedávno vymalovaných stěn, z těch opečovávaných stěn bez jediného kosmetického kazu a zaváhání, za chvíli kapala hustá pěna.

Po chvíli to ale chlapy přestalo bavit a v riflích, co z nich crčela voda, vyrazili zpátky k televizi. A Olina se zase tak perlivě smála... Zapálily jsme si ve vaně cigáro.

Z dnešního pohledu je další vývoj opět bezdůvodný. Kluci si dali panáka a zřejmě chtěli v těch mokrých a studených hadrech zpátky do teplíčka, ale Olina si z ničeho nic postavila hlavu a vyzvala nás, ženy, abychom bránily koupelnu.

„Táhni po svých, ty Ctirade!“ zvolala rozkročena mezi dveřmi a zvedla bojovně pohár vína. V očích jí zahořelo.

Jako vystudovaná češtinářka se v dějinách slušně orientovala, ale zimou rozechvělí příslušníci zlolajného pohlaví na ni koukali z gruntu nechápavě. Pak na mě houkla: „Do nich, Šárko!“ Nemusela dvakrát...

Zprvu to byla jen decentní bitvička vedená kelímky se studenou vodou. Ale jak se z nás ta energie, celý večer krutě zadupávaná, hrnula na povrch, docela proti své vůli jsme obratem ruky svírali umyvadla, mísy a kbelíky. Duch války nám zaplál v srdcích a vymazal nahromaděné nánosy civilizace! Kolem nás voda stoupala, takže jsme se v ní za chvíli brodili po kotníky.

Vrcholným okamžikem bitvy se stala chvíle, kdy rozlícená Olina vychrstla kýbl po Mirkovi alias Ctiradovi, stojícímu v chodbě těsně vedle elektrického rozvodníku. Dodnes nechápu, jak nám to vůbec prošlo...

Bylo odpískáno.

V následujících hodinách jsme rukou společnou a nerozdílnou vytírali a ždímalí a hledali vhodné suché oblečky... Mokrý stopy se táhly celým domem, ale Olinu jsme museli oslovovat Vlasto a ona nám za to s grácií servírovala chlebičky rovnou do ruky. A bylo to nové a rozverné a neuvěřitelně zábavné... Až někdy nad ránem jsme se ukládali, abychom šťastně vkročili do nového dne. Psal se rok 1994.

Ráno mě vzbudil vysavač. Hned nato jsem zaslechla hukot pračky a vzápětí spustila ždímačka. Olina práskala hadrem a byt se od spojovacích dveří směrem ke koupelně už zase začínal lesknout. Moc se s námi nevybavovala a na Vlastu nereagovala vůbec. Bylo na ní vidět, že po včerejšku ji Jirásek přestal inspirovat.

A protože naše oděvy ještě zdaleka nestačily uschnout, všichni jsme vyfasovali nové teplákové soupravy, dárky od tchýně. Když jsme pak v těch sportovních červených a modrých úborech postávali na dvoře a plaše kouřili, vypadali jsme jako sovětská sborná na mistrovství světa v okamžiku, kdy zjistili, že dědu Mráze vymysleli Američani...

Když pracujete k porodu

Když jste svého času před mými kamarádkami začali pomalu vyslovovat *ma-teř-ská-do-vo-le-ná*, tak už při *-ská* nápadně pobledly, na *do-* široce rozevřely oči a zhoupnul se jim žaludek a za zvuku posledních slabik odbíhaly na záchod. A na *mimino* jim na puse naskákaly opary...

Zkrátka na těhotenství a dary života už nás nikdo neutáhne. Naše děti se domů vracejí mnohem později než my a jsme jim za to vděčné.

Ale byly doby, kdy jsem byla úrodná jako jabloň. V pravidelných intervalech jsem děti rodila, kojila a nebo byla v šestinedělí. Vůbec nechápu, kdy jsem se podílela na jejich vzniku... Spala jsem tenkrát tak tvrdě...

Moc dobře si pamatuju, jak jsem nosila jedno v sedačce na zádech, druhé vysílenou paží svírala v náručí a třetí se mi pletlo pod nohy. To jsem dopředu postrkovala taškou s nákupem.

A všechno mi přišlo správné a nádherné a naplňující...

Manžel tenkrát kdesi zaslechl, že těhotná žena by měla mít především pohyb. Hodně pohybu! A toho se držel.

Ne snad, že bych neměla co dělat. Dojížděla jsem do školy, jedno dítě - pětiletý blondatý ahasvér, který ve svém bludném světě neustále prožíval neuvěřitelná dobrodružství a neúnavně při tom představoval byt, vrčel, kňučel, vybuchoval, střílel, svištěl, pištěl a vůbec se všelijak pokoušel o mou nervovou soustavu, a druhé dítě mi nafukovalo břicho, přehazovalo jídelníček a snažilo se mi prokopnout játra. Potřebovala jsem tenkrát dodělat všechny zkoušky, vést domácnost, pracovat k porodu a nezešít.

A do toho jsem podnikala se svým nadšeným skorotačkou dlouhé výlety, brodila řeky, slézala kopce, zdolávala skály, cepín v jedné a skripta v druhé ruce, on pak za jednu ruku někde visel a na druhé se mu houpal syn. Hlavně pohyb! Aby se mi dobře rodilo! Jenže *dobře* se mi nerodilo *nikdy*...

„Přijeli Moraváci!“ zajásal mi choť v ústretu, když jsem už tři týdny svůj očekávaný plod takzvaně přenášela a právě jsem se ho pokoušela přenést aspoň z kuchyně do obývacího pokoje.

„Hmmm,“ zavrčela jsem výhružně a srozumitelně. *Moraváci* totiž znamenalo litry slivovice, víno, ženy, zpěv, tanec, výbuchy smíchu, kvanta jídla, teta, strýc, babinka, bratrance, sestřenice, živí, mrtví... nechte mě bejt!!! Já si tady v klidu trpím, já, překynutá velryba s nejistými vyhlídkami a neustále plným močovým měchýřem! Jděte mi všichni z cesty!

„Pojď, bude sranda...“ zaškemral. Zrovna jsem procházela chodbou a zahlédla se v zrcadle. Začalo mi ho být líto. Nohy jako konve, ohromná ňadra plynule přecházela v ještě větší břich, pod očima prověšené pytlíky a sranda fakt žádná. Ženská před porodem opravdu nejspíš nepatří k nejlepším parťákům na chlastačku. A vůbec je skoro k ničemu, pomyslela jsem si sebedestruktivně.

„Hmmm,“ vrčím tentokrát mnohem vstřícněji.

„Tak jo?“

„Hmmm,“ souhlasím nakonec.

Takhle se naposledy radoval, když mu rodiče do nemocnice přinesli pastelky a čtvrtku. Najednou se zarazil.

„Ale ty přece ještě rodit nebudeš. Vid', že ne?!“ V hlase je zřejmá naděje i okamžitý úlek. To by tak ještě hrálo, abych jim *tím svým* porodem nedisciplinovaně zkazila mejdan!

„Hmmmmm,“ zadumaně potřesu hlavou.

Tou dobou jsem už každý mírný kopeček *dobývala* a nahoře žádala zápis do vrcholové knížky. Tchyně bydlí na úbočí jednoho z nich. Vykasanou sukni v ruce, místy po kolenou, jsem nakonec dofuněla až do víru rozjeté zábavy.

„No nazdáár!“ jásá mi teta vstříc.

„No ty teda vypadáš...“ utrousí strejda.

„Dej si panáka, ať to rozchodíš!“ říká mi vesele babinka a svraštělou osmdesátiletou pusinkou pomlaskává, když mi tiskne do oteklé ruky slivovici.

„Ale babi,“ krotí ji kdosi.

„Jen nech bejt, to je na dezinfekci!“ brání se. Odmítám a jako královna všech bručounů, otravů a abstinentů usedám do vysokého křesla na terase, ve kterém setrvám v podstatě až do pozdních nočních hodin. Je krásný červenec, zahrada plná lidí, děti všech spřízněných rodin a pár jedinců od sousedů se prohánějí po trávě, dospěláci se poplácávají po ramenou a vyprávějí, cože se za ten rok přihodilo. Ozývá se čím dál hlasitější smích a cinkot skla. Den se krátí, přibývá vypitých lahví a vypitých hlav a já už nevím, jak si sednout. Navíc mi není nejlíp.

„Jakpak my se ale poskládáme,“ zaslechnu konečně. Hurá, vypadá to, že se začíná vymýšlet spánková strategie! Což bude pravděpodobně zajímavé, jelikož tolik lidí se pod tuhle střechu rozhodně poskládat nedá.

„No vy si lehnete nahoru, kluci do chodby, babinka na gauč, já s dědou na válendu, děti do ložnice, strejda s tetou do patra...“

Při vši snaze zbývalo ještě minimálně šest lidí, na které už žádná postel nezbyla. Včetně mě. Nakonec jsem si urvala jednu válendu. Jenže na mě nevyšel polštář. Aspoň jsem ale nespala na koberci nebo u králíkárně, kam se nakonec uchýlil můj muž...

Většina společnosti postupně odešla, nebo byla odejita, a domem se pozvolna rozhostil klid. Střízlivé byly jenom děti, psi, kočky, ovce a já. Hluboký spánek pulzoval horkou nocí, ve které já nemohla usnout. Neměla jsem ten polštář a bylo mi vedro. Jako obrovský bílý sněhulák jsem splývala s prostěradlem, nepříkrytá a zoufalá. Ticho přerušoval jen tichý hovor dvou vytrvalců, kteří ještě posedávali před domem. A pak blížící se hřmění.

Zároveň s duněním hromu se mi přihlásily první bolesti. A pak další. A znova.

Pokoušela jsem se odhadnout intervaly a rozhodovala se, jestli mám o pomoc požádat sousedy, nebo si rovnou zavolat sanitku. S pomocí domácích jsem si počítat netroufala.

Opatrně jsem sešla do přízemí, kde jsem se na záchodě jala vyčkávat věci příštích. Zvenčí se ozývalo už notně drmolivé blábolení, když do toho zazněla dutá rána. Náraz mě překvapil, bylo to, jako by mi někdo za zády zatřásl zdi. A hned na to nečekaně souvislé zavolání:

„Honem! Pojd'te mi někdo pomoci!“

Právě mě přepadla další z porodních bolestí, ale protože *někdo* jsem byla vzhůru široko daleko jenom já, nezbývalo mi než zatnout zuby, natáhnout kačata a vybelhat se na zahradu.

Tam stály přioipřené o zeď dvě postavy. Když jsem přišla blíž, zjistila jsem, že přioipřená je vlastně jenom jedna a že ta druhá jí visí bezvládně v náručí. Obě měly naražená čela a té, co byla v limbu, stékala po obličejí krev.

„Pojd' mně s ním pomoci,“ velel hlas. „Vem ho za ruce, já ho chytnu za nohy!“

Ani za ruce, ani za nohy! Rodím!!! pomyslela jsem si zoufale, ale situace mě odmítala pustit. Nad domem se klikatily blesky, hrom duněl čím dál tím blíž a komíhající se osoba u zdi se snažila si tu zkrvavenou přehodit... asi přes rameno, ale marně. Zvedal se vítr. Je třeba jednat.

„Moment,“ houkla jsem na ně a vyrazila ke králíkárně, kde jsem tušila svého chotě. Lokalizovala jsem ho i v té tmě poměrně snadno, protože ležel na zádech, hlavu vyvrácenou k obloze a neuvěřitelně chrápal. Chtělo se mi plakat, bolesti se zase vracely, a tak jsem do něj aspoň pomstychtivě kopl:

„Vstávej!“

Chápání přestalo, ale jinak se nepohnulo nic.

„Ti říkám, vstávej! A nedělej mrtvýho! To na mě neplatí!“ kvílela jsem spolu s větrem a vytrvale do něj bušila. „Vstávej, hergot!! Příbuzný se ti poprali a teď se chtěj asi úplně zlikvidovat!“

„Co... co... jak zlikvidovat...“

Dopadly na mě první kapky. „Nehraj to na mě! Blbě je tady mně a ne tobě, tak se koukej zvedat!“ Neštěstí mi dodávalo sílu.

Konečně mu informace dotekla do mozku a nemotorně se začal sbírat ze země.

„Nemoh bych se nejdřív vyčůrat..?“

„Nemoh!!“ zaječela jsem. „Čůrat budeš potom!!“

Jak jsem ho tak viděla, mátožnou postavu s vykulenýma očima, přes veškerou snahu nechápající souvislosti, s vlající čupřinou, v každé ruce jeden spacák, nohy široce rozkročené, jak se plíží nocí pod řádící oblohou, v začínajícím lijáku... záběr jako z hororu!

Ti dva tam stáli pořád ještě zaklínění a odevzdaně čekali na zázrak.

„Tak.“ Velím teď všem třem. Navíc mám pocit, že se intervaly mých bolestí poněkud zkracují. „Ty ho vezmeš za nohy, ty za ruce. Ty budeš couvat, ty tlačit. Odnese me ho do pokoje, tam se uvidí.“

Poslušně čapnou bezvládné tělo a šinou si to do baráku. V matném světle zkoumám rozsah poranění a je mi jasné, že na smrt to nebude. Maximálně zlomený nos. A jak si to tak vmašírují do místnosti, zahlédnou v rohu postel. A než jim stačím zabránit, postele jsou jak známo rozebrané, iniciativně za ruce za nohy... ho rozhoupou... a šup! Vrhnou jím nahoru.

„Tam ne! Na zem!“ Pozdě.

Jako zpod laviny se ozvalo přidušené: „Uuuuuuuuu...“

A tak zase za ruce za nohy. Znovu vyzdvihli. A překvapivě odhalili... babičku...

„Aááááá...“ nebožáčka jen tiše zaševalila. A spala dál.

S Rozbitým Nosem pak praštili o zem a nerozhodně se nad ním sklonili. Já mezitím došla k mrazáku a vytáhla z něj kukuřici v pytlíku. A připlácla ho ležícímu na obličej. To ho probralo a pokoušel se s hekáním nadzvedávat.

„Lehni!“ houkla jsem na něj. Poslušně se sklátil zpátky. Porodní bolesti nepřestávaly a

já věděla, že tok dějin je třeba urychlit.

„A vy dva mazejte spát!“ ukázala jsem prstem na samaritány. Ani nemukli a rozešli se každý po svém. Ten můj se ve snaze srovnat si věci v hlavě ještě na chvíli posadil na lavičku, zíval a marně ostřil pohled. Rukama si objímal paže a snažil se v nich třením rozproudit krev. Rozněžnilo mě to.

„Poslechni,“ přisedla jsem si k němu, „já nejspíš začínám rodit...“

„Váááážněěěě?“ v dalším zívnutí se zvednutým obočím zapochoyboval.

„No jo, mám už dvě hodiny bolesti!“ vysvětluju dotčeně.

„A co nespííš?“ překvapeně mě sleduje, úplně mimozemšťan, papulu dokořán.

„Protože rodím!!“ snažím se ho zuřivě přivést k chápavosti.

„Aha...“ pokýve konečně hlavou. Zírá před sebe, zimomřivě si tře ramena, až nakonec navrhně: „A kdyby sis vzala prášek, to bys neusnula?“

A tak jsem si ho vzala. Ten prášek. A šla jsem si prostě lehnout. A normálně jsem usnula. Bolesti přestaly... Porod se zkrátka zblble zastavil a hezky počkal do rána, až bude s někým z té famílie vůbec řeč. Nikomu jsem ale nic neprozradila až někdy do oběda, kdy už se to nedalo moc tutlat. Holčička se nám narodila až večer, ale to už je zase jiná pohádka...

Faktem je, že jejím narozením se vyskytla další úžasná příležitost k oslavám. Mě se to moc netýkalo. Všechno příbuzenstvo jsem totiž v následujících dnech viděla jen jako blíže neidentifikovatelný houf pod oknem. Nahoře to připomínalo orloj, takže k oknu, dítě nadzvednout, úklon, rodina povzdech, komentář, další... A dole jako po defenestraci, na tvářích odeznívající následky nočního pádu. Jeden měl nos jako bambuli a tomu druhému jen pozvolna odcházela otok z čela na oči, pak pod ně a dál až k bradě a do podbradku a v každé fázi získával jinou barvu. Kdyby chtěl, mohl si zahrát v Bollywoodu. Vypadal jako opičí král.

A po čtyřech letech jednoho pátečního odpoledne přijde natěšeně manžel domů a já sá: „Přijeli Moraváci!“

„Přijeli Moraváci!“

Udiveně si rukou přejeďu po naběhlém bříše a rozhlížím se po tašce, kterou mám připravenou do porodnice.

„Už?! Mám teprve první termín...“

Porod se konal deset hodin poté. Takže když přede mnou začnete pomalu vyslovovat *Mo-ra-vá-ci...* Znáte to.

Když se píšší dějiny

Vysokou jsem ukončila v roce 1989. A hned nato nás listopad rozfoukal na všechny strany... Vypadalo to, že nic nebude jako dřív a že je třeba začít se ohánět teď hned, protože bůhví, jak ten kapitalismus bude vlastně vypadat.

Ale změny epoch se v životě člověka neprojeví hned. Na nikom se nepozná, že byl počat v socialismu a od třetího měsíce už je vlastně buržoazní dítě. Byli jsme na tom v podstatě všichni stejně, v tom byla ta doba opravdu krásná. Jako studenti jsme byli všichni finančně tak nějak na suchu a žádná revoluce to moc nezměnila.

Jenže děti byly na cestě pořád. A jako jsme si mezi sebou půjčovaly svatební šaty, vypomáhaly jsme si i s těmi těhotenskými. Jakmile některá odrodila a vypadalo to, že si dá na nějaký čas pokoj, přenechala ochotně široké zástěry, suknice a haleny další suchozemské velrybě, aby nechodila jako cuchta. A žádné zkoušky ve škole nemohly narušit přirozený života běh, devět měsíců těhotenství procházelo napříč studiem, ať kdo chtěl, či někdy ani nechtěl...

Státnice byly v květnu a promovalo se začátkem června. Takže když jsme okouzlení dobou začaly svolávat oslavu Silvestra, bylo to už půl roku poté, co jsme se s některými viděli naposledy. A za tu dobu se mohlo stát věcí...

Píše se 31. prosinec 1989. Venku je mlhavé zimní odpoledne a v našem malém bytě probíhají poslední přípravy na večer. Cedíme domácí jabčák, matláme pomazánky a děti si balí batůžky.

A nechystáme se ani do Krkonoš, ani na Kanáry. Ani nás to nenapadlo.

Šlo se ke Chmelařům. Měli velký byt a široké srdce. Dvě děti a hluboko do kapsy. Všichni jsme tenkrát trpěli nakažlivou posedlostí životem a potřebovali jsme se o ni vzájemně podělit. Věděli jsme, že už všechno bude nějak jinak, a strašně jsme se na to těšili. Byli jsme si velikou zdravou a bujarou buňkou. Kolem nás se přicházelo o iluze, my v iluzích žili. Měli jsme všechno, co je k umocněnému prožitku potřeba. Mládí, hudební sluch, základní znalosti ohledně domácí výroby alkoholu a tak trochu strach ze zítřka.

A tak jsme se vychystali všichni. Chtěli jsme ho přivítat společně. Ten nový rok. Ten nový věk. A bylo nás pět, pět rodin se všemi potomky, co se nám jich urodilo.

Hraje televize, Havel si na poslední chvíli zkracuje kalhoty a my stojíme pomyslně rozkročení na hranici dějin a opravdu cítíme zvláštní dojetí... Dnes o půlnoci bude fakt všechno jinak.

Objevila se navečer doprovázená otráveným manželem. A já měla pocit, jako by někdo počmáral Monu Lisu fixou! Přimo přede mnou totiž stálo zdevastované umělecké dílo a já jen bezmocně zírala! Když jsem ji viděla naposledy, byla štíhlá, skvěle oblékaná, namalovaná a pěstěná ženská. Její elegance byla v přímé souvislosti s okurkovou farmou kdesi u Loun, ze které plynuly slušné peníze, a všechny jsme jí děsně záviděly. A teď mi do dveří vchází ucouraná šedá myš, je v jináči a na sobě má moje *deset let staré těhotenské šaty*... Marillyn Monroe v teplákách!

Zatrnulo mi. Kdepak by mě napadlo, když jsme zvonili klíčkama, že ta chudoba půjde tak rychle... Přepadl mě soucit. A nejen to. Vypadá, že se každou chvíli rozsype. Nedej bóže dneska! To by tak scházelo!

Rychle jsem počítala, jak dlouho jsme jedna druhou neviděly, jaký měla břicho naposledy a hádala tak stupeň jejího těhotenství.

„Podej mi sklenici vody,“ poprosila mě Olina se smutným úsměvem. Pak hekla a složila se opatrně na židli. „Mám teď pořád nějak žízeň,“ vysvětlila omluvně a vyklopila do sebe celý obsah sklínky.

„A co mám nalejt tobě?“ zkusil to s boдрým tónem můj manžel a zamrkal rošťácky na toho jejího.

„Já nebudu,“ zavrtěl taky tak nevesele hlavou Mírek. „To víš, kdyby byla potřeba někam zajet...“ dokončil neurčitě.

Chmurné představy se naplňovaly. Že já blbec ji zvala...

„A jakej máte program?“ chtěla jsem přehodit hovor na jinou kolej. Domluvili jsme se totiž, že si každá rodina připraví nějakou tématickou feérii, aby byla zábava.

„Program!“ vyfoukla Olina pohrdlivě. „Tak ten mám jasnej!“ a jako by se jí v oku zaleskla slza.

„Tak...“ hledala jsem záchranu u Jirky, „my teda začneme balit? A pojedeme..? K těm Chmelařom?“

Všichni mi to tak nějak odkývali. Ještě jednou jsem nešťastně koukla na Olinu. A v tom samém oku jsem uviděla kratičkový záblesk...

Začali jsme všechno strkat do tašek, snášeli na hromadu deky, polštáře a spacáky, tácky s nadělanými chlebičky a krabici s cukrovím, když se Olina jala tak nějak divně dýchat. Zatrnulo mi.

„Není ti dobře..?“

Seděla podivně vzpříčená na kuchyňské židli, jednou rukou se přidržovala v kříži a druhou měla položenou na vzduťém bříše.

„Asi je to tady..“ hlesla.

V té době jsem za sebou měla dva porody a u dvou odjezdů do porodnice jsem asistovala. V první chvíli mě navíc napadlo, že je to vlastně ještě docela slušný, že tím pádem možná stihneme i valnou část dnešního večera. A šla jsem do vedlejšího pokoje pro Mirka, aby se chystal.

„Aaaaaa!!!“ Výkřik za mými zády mě dloubl do žeber. S nejasným tušením se obracím a vbíhám. To už se přihnali i oba chlapi, takže se nám všem najednou otevřel neskutečný fantasmagorický výjev.

Olina s vyděšeným výrazem a široce rozkročenýma nohama sedí na kraji židle, ve tváři vyrýsovanou neuvěřitelnou bolest, a zvolna si vykasává moje staré kostkované šaty.

„Proboha!“ vykřikl Mirek. „To je to tak rychlý?!?!“

Nevěřicně přihlížíme, jak se jí pravá ruka noří kamsi do jejího nitra a ve velkém nářku, celá zpocená zpod látky vytahuje... vytahuje... Cože?! No jo! Vytahuje velikého plyšového zajíce!!

Tenkrát nás měl někdo vyfotit. Protože jsou v životě lidstva okamžiky, které by neměly být zapomenuty.

„Ty vole...“ Já s Jirkou bezmocně klesáme na židle s otevřenýma pusama. „To je fakt vtipný...“

„Jó, holka,“ mrkla na mě, když házela Mirkovi nového potomka, „já totiž původně chtěla dělat herectví!“ A otřela si na sílu vymačkané slzy.

Pak se ušklíbla a s odporem začala svlíkat ty hrozný kostky. Pod nimi se objevila kratičká minisukně a přiléhavé tričko. Obinadlo se z břicha svezlo na zem. Olina totiž byla vždycky neuvěřitelně štíhlá.

Návrat Mony Lisy. Už nikdy nic nebude jako dřív...

Když potřebujete peníze

Někdo ho má, někdo ho nemá. Někdo ho má z pekla, někdo od Pánaboha. Přeje odvážnému, kterému už jinak nikdo nepřeje nic.

Štěstí.

V dobách tuhého socialismu jsme získali s neuvěřitelným štěstím státní byt. A když jsme ho vybavili skákající pračkou a vzteklou ledničkou, *novým* nábytkem z novomanželské půjčky a od bytáku dostali *nové* linoleum, rozhodli jsme se i pro *nový* automobil. Značky Škoda, jak jinak, a tehdy ještě nesmírně složitě. Tedy zápisem do pořadníku, který obsahoval stovky jmen. Vidina, že na nás přijde řada, se zpočátku odhadovala na několik měsíců. Ale jak se termín přibližoval, naše jméno tak nějak záhadně klouzalo níž a níž, vyrobených kusů škodovek ubývalo, lidí přibývalo...

Jestli se domníváte, že jsme na to auto měli, tak neměli. Po uvážlivé poradě jsme se ale rozhodli vzít si na něj půjčku. A chtěli jsme si ji samozřejmě začít čerpat až ve chvíli, kdy dostaneme nový vůz. Jenže! Jednání se spořitelnou mělo taky svůj ustálený rytmus a ve finále to dopadlo tak, že jsme měli peníze, ale auto bylo v nedohlednu.

V té době jsem měla výherní vkladní knížku, kam jsem si občas ulila nějakou tu stovku pro strýčka příhodu, a na tu jsme celý ten, pro nás tehdy pohádkový, obnos uložili. A ne že bychom na tom chtěli vydělat... Jenom nám bylo blbý cpát ty prachy do štrozoku. Logicky by se vyplatilo něco na slušné úroky, ale takový typ vkladu byl jen jeden a měl půlroční výpovědní lhůtu, takže kdyby nedošlo k naprosté synchronizaci výběru a koupě, ze seznamu na auto by nás vyškrtli a mohli jsme si jít stoupnout zase na konec fronty.

A čas plynul. Já jsem v té době studovala a byla se dvěma dětmi na mateřské, takže jsem vařila spoustu chudých jídel a byla štíhlá jako laňka.

Jednou jsem zřejmě neměla už ani na nákup, takže jsem vzala kočár, děti a tu vkladní knížku a vyrazila.

„Prosím...“ vyběhla mě paní Důležitá Spořitelnová. Respektive její za sklem rozostřená hlava, která jakoby ani nepatřila k ruce, co netrpělivě poťukávala z okénka někde v úrovni výrazného břicha a mocných prsou.

„Chtěla bych si vybrat...tak... tři stovky.“

Rozmazaným úsměškem naznačila, že na takovou transakci plýtvá svou energií jen opravdu nerada, a lapila moji ohmatanou knížku.

Vždycky mě fascinovaly ty úřednické buclaté prstíčky, do kterých se ostře zařezávalo tři až sedm nevkusných zlatých prstenů. Nemohla jsem od nich odtrhnout oči, když tak pobíhaly v omezení zorného úhlu bankovní přepážky. A vždycky mě napadlo, jak je možné, že jim ty rudě nalakované konce neodpadnou. Bylo mi záhadou, jak v těch přiškrcených žilách ještě vůbec může proudit nějaká krev..! Z technického hlediska se mi to zdálo neuvěřitelné.

„Takže tři...“ z tónu hlasu čísel despekt a já se nijak nevzpěchovala. Jednak to bylo opodstatněné, a jednak jsem měla plnou hlavu těch prstů, co mi teď zase připomínaly malé zvláště ubalené buřtíky, po dvou, po třech...

Najednou buřty ztuhly. Zpozorněla jsem. Moje knížka bleskově vyjela z přízemí okénka nahoru k očím úřednice, kde byla podrobena bližšímu ohledání. A pak se to za sklem zase celé přeskupilo, břicho zmizelo a objevil se namejkapovaný a nadrdolovaný obličej. Až jsem uskočila.

Očka, která se do mě zapíchla, vypadala zcela konsternovaně. Sakra... Přišla na tu uzeninu?!

„A vy víte, že jste vyhrála?“ Její hlas zněl tentokrát nějak pohoršeně.

Chvilí mi trvalo, než informace dotekla.

„Já?!“ a pro jistotu jsem se jí v návalu zodpovědnosti taky ukázala do okénka.

„Jo,“ mroukla otráveně. „Sto třicet procent.“

„Sto třicet procent?! A to je kolik..??“

Já samozřejmě vím, kolik je sto třicet procent. Ale taky vím, že je to pokaždý jinak.

„Hmta-i...et tisíc.“

Vůbec jsem jí nerozuměla. A už nikdy potom jsem nezjistila, jestli se můj mozek bránil přijmout tu cifru, nebo jestli ji ona schválně přežvejkala tak, že z ní už nic pořádného nezbylo.

„Kolik..?“ nedala jsem se.

„Pětačtyřicet tisíc!“ houkla znovu.

A já jsem to konečně pochopila

V té chvíli nám stát zaplatil v plné výši náš dluh. Dluh na auto, které ještě nemáme. A jako gentleman přihodil ještě patnáct klacků navrch...

A nevím, jestli tenkrát smrdělo peklem, anebo bylo podivným úradkem božím. Myslím to štěstí. No schválně:

Vyhráli jsme v červenci roku 1989 a ten čekací seznam byl tenkrát tak dlouhý, že než jsme se dostali na jeho začátek, přišla revoluce a po ní už byly zajímavější úplně jiné seznamy. Ten náš se zrušil. Ceny aut se změnily ze dne na den. A my jsme si už nikdy nové nekoupili. Z těch peněz jsme pořídili starší škodovku stopětadvacítku. Kterou nám za dva roky někdo ukrad...

A já jsem ve chvíli, kdy to auto zmizelo, věděla, že kruh je uzavřen. Teprve teď to dávalo smysl. Protože ta výhra nebyl dar, ale zase jenom výpůjčka. A ta se holt musí jednou vrátit...

JOSEF JINDRA

VESECKÝ PLAKÁNEK

Vesecký Plakánek
je bílé ticho
Do května rozbředá
bílá tma
Vesecký Plakánek
je černé ticho
Tudy se chodí
do svého já
Na němou otázku
odpověď padá
Vesmírné ticho
jež nemá dna
Na konci Plakánku
zelené ticho
Kdože si myslel
že sebe zná?

MARTIN ŽANTOVSKÝ

***

Už víc tu není
z loňské zimy
mezi námi
při probuzení
mezi svými
myšlenkami.

PETR VESELÝ

KRÁSKA

Proplula Jičínskou branou
hrdou přídí
víří jarní vzduch
na kapitánském můstku
opilý Amor
plete si kormidlo
s ruletou
Hluboko pod čarou ponoru
temné ostruhy skal
sirény očí
lákají na mělčiny
a vůkol samí trosečníci

VÁCLAV TESLÍK

NADĚJE MLUVÍ

Podívejte, lidi, nejsme všichni stejní.
Jedni jsou šťastnější a druzí trochu míň.
Nejméně šťastní – jsou ti beznadějní,
naděje zdrhla jim jak děvka s hostinským.

Hospoda, která nemá hostinskýho,
hosty dnes nehostí. A zejtra? Kdopak ví.
Má milá, neplakej slzy do srdce mého,
zejtra nás opláčou, až lehmem do rakví.

I němý přece psát o lásce může,
o lásce může – přece každý psát.
Láska nás může obléknout do kůže,
kterou se můžem – pozdě k ránu hřát.

MONIKA EBERLOVÁ

***

Jsem pochybnost, láska, klam
jsem vše, co znám
uvolněná, voda hravá
co chladí i laská.
Jsem mlčení ...
ticho ve mně
proudí bezbřehé ...
blízko unáhlení
netrpělivé.
Jsem víra
i naděje
život i smrt.
Jsem úsměv
teplé slunce
mé hledání
to jsem já.

HANA RUNCÍKOVÁ

V EXTÁZI BOUŘE

Otevřeným oknem proniká
symfonie deště
uspává dívku
poblouzněnou
sny o princích z pohádek
roztouženou
jak jen panny mohou být

Mihne se blesk
v extázi bouře

Nemůže spát
Touha je silnější

Tím spíš
že čeká na prince
který nepřijde

RÁNO V PODKROVÍ

V podkroví touha
tichounce vrká
před chladem noci
mě chrání tvá ruka

Mávnutím křídel
všechny sny odletí
do zemí nezemí
do jiných staletí

V podkroví vznáší se
drobounká peříčka
Na dobré ráno
mě políbíš na víčka

VÁCLAV FRANC

DVANÁCT LET SPOLU

Naše city lety prořídly
můžou za to vrásky nebo věk?
Přesto schovávám tě občas pod křídly
Jsme jak na drátech párek vlaštovek!

I když polibky nám tolik nechutnají
neboť odlétáme do krajiny jistoty
léty dozráváme v pekle nebo ráji
jsem to pořád já, jsi to stále ty!

TĚŽKÉ ROKY

Prožíváme svoje těžké roky,
rodičům už dohořívá svíce,
zubaté v předsíni slyšíváme kroky
a prameny slz zdobí líce.

Prostě co svět světem stojí,
putujeme ku podzimu života,
ať jsme na poslední cestě svoji,
než pohltní nás prázdná nicota.

Koloběh života neotočíš proti proudu,
objímáme se skrze černý smutek
i my jednou opustíme rodnou hroudu,
ať zůstane po nás aspoň dobrý skutek.

DRAGA ZLATNÍKOVÁ

***

Je ve mně uklizeno
tichý smír
stoupání neklidů hlídá hráz dveří
Vpouští jen výsostné
hlasy lyr
Význam té chvíle jen znalec krás změní

Tři tečky za větami
vykřičník
sto hadích otazníků zkamenělo
Poslední jako
výkřik ční
Tuším že zmrazit chce v kámen tělo...